

Brașov, 14 Ianuarie v.

Politica de maghiarizare a gu-
vernului unguresc față cu națio-
nalitățile n'a fost niciodată așa
de sinceră și pe față mărturisită
și tălmăcită ca cum au făcut-o în
ședința de Joia trecută, cu oca-
siunea dezbaterii generale asupra
proiectului de lege pentru kis-
dedovuri, secretarul de stat
Albert Berzeviczy și șeful său,
ministrul Csaky.

Până acuma cei dela cârmă
se sfeiau de a-o mărturisi, că sco-
pul lor este curata maghiarizare.
Astăzi, în fața monstruosului pro-
iect de lege pentru asilurile de
copii și a curentului fanatic ce
l'au provocat dispozițiunile acestui
proiect în șirul șovinistilor din
dieta, conducătorii instrucțiunii
publice se cred dispensați de a
mai păstra rezervă și dau pe față
adeverata lor țintă.

„Decă”, duse secretarul de
stat Berzeviczy, „sub maghiari-
zare se înțelege că guvernul, cu
tote mijlocele ce i le pune la dis-
poziția dieta, se nisuesce, ca limba
maghiară să fiă lătită în însuși
interesul cetățenilor și ca în
timpul celui mai scurt posibil
să nu existe nici un cetățen, care
să nu scie unguresce, decă der
sub maghiarizare nu se înțe-
lege altceva, atunci mărturisim
această tendință cu totă francheta.
Mărturisim tot-odată, că avem
speranța, că prin crearea acestei
legi (pentru Kisdedovuri) i-se dă
guvernului un mijloc mai mult
pentru a ajunge la această țintă.”

Suntem lămurit acum și în
formă, căci în esență eram des-
tul de convinși, că numai la ma-
ghiarizare le stă gândul celor
dela putere. Ori și cum ar boteza
ei politica lor, ori și cât s'ar
sili să dovedească, că lucrăză nu-
mai „în interesul cetățenilor”

lăitându între ei limba maghiară,
această politică nu va perde ni-
mic din caracterul ei despotice
și violent și nedreptatea strigă-
tore la cer, ce se face popórelor
nemaghiare printrinsa nu devine
binefacere prin aceea, că ea se
severșesce sub egida „statului” și
a „voinței națiunii”, care nu este
în realitate decât voința unei
minorități a populațiunii statului
față cu majoritatea precumpeni-
tore a lui.

Este caracteristic pentru cu-
rentul ce domnesce acuma, decă
d-lu Berzeviczy, mâna dréptă a
ministrului Csaky, nu scie vorbi
decât de „progresele de mirat”,
ce le-ar fi făcut limba maghiară
în timpul din urmă și decă nu
scie să dea altă asigurare, decât
aceea, că guvernul are de gând,
de va avé bani, să înainteze pe
acest tărâm al maghiarizării „în-
tr'un tempo mai accelerat.”

Și ca să nu mai fiă nici o în-
doielă, că guvernul e hotărît a
merge înainte de-a ruptul capu-
lui pe această cărare prăpăstioasă,
Berzeviczy se provóca la „voința
națiunii”, adică la cei cari com-
pună ați dieta, și dize, că ei nu
ar tolera un asemenea guvern,
care nu și-ar scie împlini datoria
de a înainta interesele limbei ma-
ghiare.

Și pentru ca nu cumva să se
credă, că ideile desfășurate de
d-lu Berzeviczy nu sunt ideile,
de cari e condusă politica guver-
nului, i-a venit în ajutor și mi-
nistrul Csaky. Elu declară în
aceeași ședință mai întâi, că cu
ómeni ca deputații Filtsch și Mo-
csary nici nu pôte sta de vorbă,
căci aceștia sunt în contra or-
cărei lătiră a limbei maghiare, apoi
spuse, că numai în parte dispo-
zițiunile proiectului de lege pentru
Kisdedovuri sunt „dispozițiuni de

maghiarizare”, intru câtă adică
se referă la dezvoltarea copiilor
în privința spirituală.

Aceste mărturisiri și declarați,
făcute în interesul maghiarizării în
dieta, vor contribui a lămuri situa-
țiunea pe deplin și în toate privințele
și grăbindu politica guvernului
unguresc vor grăbi și desfășu-
rarea acelui proces, care, ca o
firéscă urmare a acestei politici,
va trebui să unéscă câtă mai cu-
rându pe toate naționalitățile ne-
maghiare din acest stat într'o
acțiune solidară și energică pen-
tru apărarea existenței lor.

Din dieta unгурéscă.

(Desbaterea proiectului de lege pentru Kisdedovuri.)

După deputatul Filtsch, totu în
ședința dela 19 Ianuarie luă cuvântul de
putatul:

A. Czirer: Elu dize, că din punctele
desbătute de antevorbitorul său reese
într'un mod evident, că dispozițiunile
din proiectul de lege cu privire la re-
pândirea limbei maghiare sunt neapără-
tă de lipsă (aprobări) și trebuie să se în-
grijéscă, ca fiă-care concetățeanu, a căru
limbă maternă nu e cea maghiară, tre-
buie să învețe a cunoște măsura de respect și
de alipire față de patria sa și de institu-
țiunile ei. (Viue aprobări). Oratorul sa-
lută proiectul cu bucurie și cu deose-
bire idea aceea fundamentală, care arată,
că Ungurii tindă la formarea unui stat
național. Oratorul dize mai departe,
că generalizarea cunoștinței limbei maghiare
este o problemă esențială a acestei in-
stituțiuni și că numirea limbei maghiare
ca limbă a statului este de prisos. Or-
atorul dize mai departe, că partea cea
mai slabă a proiectului de lege este aceea,
că copii din comunele sêrace sunt tra-
tați forțe vitregu, fiindcă elu se teme,
că dispozițiunea aceea, după care guver-
nul trebuie să întemeieze asiluri, nu se
va aplica într'un mod îndestulitor. Elu
dize mai departe, că unei îngrijitóre

fi va fi peste puțină, ca să dea îngrijirea
trebuinciosă la 80 de copii. Cu privire
la „rugăciunile de pietate”, e de părere,
că statul să ia inițiativa, ca să se facă
colecțiuni de rugăciuni interconfesionale.
Dispozițiunea aceea, că medicul de ceró
să cerceteze asilurile de 2 ori pe sêpt-
mână, o ține oratorul de imposibilă,
fiindcă în multe comune nici nu sunt
medici. Cu privire la celelalte puncte pri-
mește proiectul. (Aprobări).

În ședința dela 20 Ianuarie mai în-
tău luă cuvântul deputatul:

Br. Eugen Salmen: Atâtă de no-
bilă și atâtă de patriotice este scopul
proiectului de lege privitor la kis-
dedovuri, încât, dize oratorul, nu-și pôte
închipui omu, căruia să-i zacă la inimă
binele, înflorirea și întărirea patriei, fără
de a nu dori din totu sufletul său rea-
lisarea acestui scop; cu toate acestea
însă, după serioasă chibzuire și-a câștigat
convingerea, că proiectul de lege nu-și
va ajunge salutarul scop, pe care-lu
urmăresce.

Mai întâi asilurile de copii nu co-
răspund din punct de vedere sanitar
și nu pot fi, decât stricătose pentru
dezvoltarea naturală a copiilor. Nu co-
răspunde uic principiiilor sănătose ale
oșcercii, ca copii de țărani, cari abia
să încep să vorbească în limba lor
maternă, să învețe încă și o altă limbă.

Maghiarii, dize oratorul, dela cari
Sașii ar pôte să învețe limba maghiară
prin exerciții, numai în câteva ținuturi
locuesc în masse mai mari în vecină-
tate cu Sașii. Cine cunoșce raporturile,
nu pôte să stea la îndoielă, că decă Sașii
vor fi constrinși să-și perdă naționali-
tatea lor germană—ceea ce e cu puțină,
decă acest proiect de lege se va duce
în deplinire fără nici o cruțare, — atunci
nu elementul maghiar, ci elementul
național român va fi acela, cu care
se vor contopi ei. Fi-va óre acesta în
avantajul statului maghiar? Fiă con-
vinsă dieta despre aceea, că Sașii ori
câtă de mult aru ține la naționalitatea
lor, precum de fapt și ținu, ei totu

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Din istoria munților apusenii.

Omnia jam fient, fierique
posse negabam.

Cine ar fi putut crede, că va veni o
zi, când eu și domnul Barițiu, ne vom
certa în public pentru „Dómna mun-
ților.”

Ei! tempora mutantur...

Decă fericitul Cipariu, împreună cu
Papiu s'au putut certa atâtă de inver-
șunati, pentru o știință abstractă, pentru
filologie, unde fiesce-care voia să-și va-
liditeze ideile și vederile sale; ér nică-
decă ca să demonstreze un adevăr
nerésturnabil, cine ar pôte să ne im-
pute nouă, că disputăm despre o știință
concretă pozitivă, despre istoria. Istoria
e realitatea, e adevărul; ér adevărul
nu pôte fi decât de un fel.

Cel ce îl dovedește acela a tri-
umfat.

Cipariu și Papiu, decă ar fi ați în
vieță, ar ride ei însiși de lupta lor za-
darnică:

„Țiă, țiă: plecătă.”

„Ciune, ciune: plecăciune.”

După mórtea lor lumea s'a tre-
zită cu:

„Vé salut; te salut.”

Cu totul de altă natură e disputa
mea cu d-lu Barițiu.

Să ne lămurim:

La anul 1877, pe când d-lu Ba-
rițiu locuia în Brașov, fiind odată în
Sibiu, m'a vizitat, și aflându la mine,
ca manuscris, partea I-a din „Memo-
riul” meu, m'a rugat să i-lu dau ca
să-lu publice.

M'am învoit. D-sa l'a publicat
în Nr. 22 din „Transilvania”, redactată
de d-sa. Apoi în „Gazeta Trans.” i-a făcut
următorea recenziune:

„O lacrimă ferbinte.” Sub care titlu
se cuprind una colecțiune de mono-
grafii, fragmente biografice și genealo-
gice; evenimente de înainte și din 1848/9.
compuse de Iosif Sterea-Șuluțiu, nepot
de frate alu metropolitului Alesandru
și strănepot alu unuia dintre martirii
episcopi Petru Paulu Aron de Bistra.
Mare merit și câștigă nepot-strănepo-
tul Iosif cu această colecțiune; de aceea
noi ne permitem a-lu invita, ca să facă
din ele și o edițiune separată, pentru
acel număr considerabil, cari au a-și mul-
țumi progresul în știință și în civiliza-
țiune, unia său altuia, din acei archi-
pastori, și erași mulți, la alți membri ai
familiei Șuluțiu și Aron.” („Gaz. Trans.”
Nr. 14—1877.)

Acastă broșură am împărțit-o pe la

cunoștinții mei. D-lui Barițiu încă i-am
dat 50 de esemplare, pe cari le-a împărțit
gratis pe la membri Academiei din Bu-
curesc.

Trei ani în urmă apare „Biografia”
lui Șaguna. Eu m'am decis s'o com-
bat, în ceea ce privesce unele fapte
politice. Am scris partea a III-a din
„Memoriul” meu. Am comunicat-o cu
d-lu Barițiu, Bologa și alți contemporani,
cu rugarea s'o studieze și la casă decă
eu aș fi greșit unde va, s'o îndrepte. Au
ceti-o, și cu puține adașuri, au aprobat-o
cu toții.

„Telegr. Rom.” din Sibiu a refle-
tat la scrierile mele; la acestea a ur-
mat „partea a IV-a din Memoriul”
meu. Partea a IV-a am scris-o într
susținerea și amplificarea, celor scrise
în partea a III-a. Atâtă partea a III-a
cât și partea a IV-a le-a recomandat
d-lu Barițiu în scris și cu graiu viu;
le-a depus în biblioteca Academiei din
Bucuresc. Partea a IV-a a publicat-o în
fóia d-sale „Observatoriul.”

În această fóia s'au lăudat de repe-
tite-ori „Memoriile” mele; anume în
N-rul din 2/5 1883 între altele se dize:

„Domnul Șuluțiu este unul din pu-
ținii scriitori români originali și vom

spune pentru ce. Densul este original
pentru-că înzestrat cu un spirit de
observare din cele mai perspicace, dotat
cu un tact fin și profund, cunoșc-
tor al ómenilor și relațiunilor sociale
și politice din patria sa; cu o vastă es-
periență consumată, are în totdeauna cu-
ragiul opiniunii, al sentimentelor și
al convingerii sale. Pentru ai că-
roru esprimare își alege și i stau la dis-
poziția cele mai potrivite expresiuni.

Încă nimeni n'a fost în stare a res-
frange nici unul din prețioșele desco-
periri și adevăruri istorice, pe care dis-
tinsul autor ni-le-a împărțit în scrie-
rile sale de pân'acum. Nu pentru-că cele
ce ne spune d-lu Șuluțiu în scrierile sale,
sunt purul adevăr, nefalsificat, gar-
rantat prin documentele autentice, prin
puritatea sentimentelor și a caracteru-
lui său personal, pe care nimeni nu va
outeza să-lu tragă nepedepsit la îndoi-
elă.” etc.

Decă d-lu Barițiu scrie despre Varga
Catalina în „părțile alese din istoria
Transilvaniei” altfel precum scrisesem
eu, în înțelegere cu d-sa, în „Memoriile”
mele, atunci se contrațice pe sine însuși
Ar ajunge deci, ca să mă provocă la
„Memoriile” mele, să le pună față'n
față cu cele dize de d-sa în „Părțile
alese din istoria Transilvaniei” și trecându pur
și simplu la ordinea zilei, celelalte să
le lasă în grija cetitorului.

mai multă sunt pârnuși de sentimentul, că sôrtea lor mai strînsă legată este de Ungaria, de statul ungar, de sôrtea națiunii maghiare. Sașii doresc înflorirea și dezvoltarea statului ungar și doresc și întărirea și dezvoltarea rasei maghiare întemeiatore de stat, der ulterioara dezvoltare doresc să se facă pe cât se poate pe cale naturală, adică fără silă. Nicî un stat mai mare din Europa n'a cutezat să reguleze pe calea legislațiunii această cestiune delicată. Nicî în Ungaria n'ar dori oratorul să se facă această și de aceea respinge proiectul.

Kovacs Albert se bucură, că după 10 ani, de când e deputat, poate și el să se fi odată de acord cu guvernul instrucțiunii publice. Combaterăserțiunile lui Adolf Zay privitoare la cestiunea confesională și de limbă; îi pare bădător la ochi, că toți deputații sași, afară d'ora de unul, s'au insinuat să vorbească în contra proiectului și conchide de aci, că ei vîd în acest proiect de lege un pericol pentru naționalități. Der, dice oratorul făcîndu aluziune la Zay, arată-mi în istoria de o miie de ani a Ungariei un singur casu, fiă cătu de micu, în care națiunea maghiară ar fi încercat să maghiarizeze poporele mai mici, ce trăsesc împreună cu ea. (Viue aprobări.) Așa ceva nu-mi va pute arăta nicî el, nicî altul. (Sic!). Ceea ce n'a făcut până acum, nu va face nicî în viitor, pentru-că stă în contradicere cu psihologia ei națională. D-lu deputat (Zay) poate să fi liniștit. În Ungaria nimenea nu are astfel de cugete (Sic!) În generală primesce proiectul.

După acestea luă cuvîntul deputatul Ludovic Mocsary, al cărui discurs îl reproducem aci.

Ludovic Mocsary și Kișdedovurile.

(Discursul rostit în ședința dela 20 Ianuarie a dietei unguresce.)

Ludovic Mocsary dice, că el nu ține potrivit lucru, ca asilurile de copii și kișdedovurile să se pună sub îngrijirea statului și chiar diete să-și țină de datoriță a se ocupa cu ele. Nu crede potrivit acest lucru mai întai de tôte din punct de vedere al libertății individuale și al dreptului natural al părinților. Când statul merge până acolo, încât să poruncosă cu de-a sila, ca micii copii să învețe carte, atunci el a mers până la aceea margine, peste care pe terenul acesta nu mai poate trece. Prin urmare vorbitorul nu poate consimți cu acea parte a proiectului de lege, în care se poruncosă să se ridice kișdedovuri și să se îndatorosă copiii cu de-a sila la cercetarea lor.

Epoca Varga Catalinei însă, fiindu cu multă mai însemnată, decât ca s'o potă cineva lua ori și cine ar fi acela, peste genunchi, mă vîd silitu a duplica la replica d-lui Barițiu (vol. II, pag. 647.)

Nu bucuros mă angajez, și mă angajez numai atunci la un lucru, decât sunt convinsu despre adevărul aelui. M'am angajat odată, nu mă mai dau înapoi, nicî atunci decât m'ar costa capul.

Tot ce a scris d-lu Barițiu despre Varga Catalina și mai alesu despre funcționarii comerciali în istoria sa, eu le-am combătut din frî în pîr, în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 173 din 1889 și am dovedit cu provocare la „Memoriile“ mele, că d-sa n'a publicat un singur document, din cele multe și momentose, cari se află despre această afacere, în arhivul statului. L'am rugat ca să îndrepte greșelile făcute. Eu credeam, că d-sa astfel va urma, ba că 'mi va mulțami, pentru-că eu într'unu modu atât de delicat și obiectiv, i-am atras atențiunea,

Acăsta cu atât mai mult o puteam crede, pentru-că am vîdutu chiar istoric

Altă cauză, pentru care nu pote primi proiectul de lege, sunt dările cele mari. Noi trîim în împrejurări de totulu totu grele; ministrul nostru de interne, dize Mocsary, s'a obicnitu să vadă în poporul dăjdieru totu atăția plătitor de dare înderțnic. El nu numai că a dovedit și până acum, că nu vré să scie de datorița lui de a fi cruțatoru față cu bunurile statului, ci încă el imputernicesce țera și pe soții săi miniștri, ca să facă cheltuieli peste măsură. Noi putem fi siguri, că decă se va primi legea acăsta, va trebui să se mărească darea tuturor locuitorilor încă cu 3%. Acestu lucru însă nu se pote ierta.

Ceea ce dice ministrul de culte, cumcă copiii moru mai alesu din lipsa de îngrijire și de doftori, nu se pote lua nicî într'o sémă. Se vede țera, că guvernul nu prea cunoșce viața poporului, deore-ce chiar decă mortalitatea cea mare a copiilor ar proveni în parte și din lipsa îngrijirii și a doftorului, nu se pote dovedi nicî în acestu casu, că prin kișdedovuri s'ar pute ajuta, ori cel puținu alina în modu mai însemnatu acestu rău, fiind-că pe lângă kișdedovuri, îngrijirea și supraveghierea rămâne în mare parte totu numai în sarcina familiei. Adevărata cauză a mortalității copiilor este a se căuta în hrănirea cea rea și peste totu în sêrăciă. (Aprobari în stînga estrema.)

Până atunci, până când în Ungaria nu se va spori averea și bunăstarea omenilor, până atunci creșterea populațiunii din această țera nu va avé prețulu său adevăratu și urmarea va fi, că din țera acăsta, care nicî acuma nu este în stare să-și susțină locuitorii săi, voru emigra totu mai multu în America, în România și mai cine scie în ce țera dela Balcani.

Der este convinsu vorbitorul, că adevărata cauză, care a datu nascere acestui proiect de lege, este punctulu acela din proiect, în care se dice, că scopulu Kișdedovurilor este de a pregăti pe copii la învătarea limbii unguresce (Viue aprobări în stînga) și prin acăsta să ușureze naționalităților din patria noastră însușirea limbii statului. (Mari strigări în stînga estrema: Fôrte la locul său!)

Acestea sunt fôrte frumoșe vorbe, on. dietă. Vorba e numai, că în cuvintele acestea nu se spune totu aceea, ce a servit ca adevărată basă la luarea acestor măsuri. Motivarea acăsta nu pote avé nicî un prețu, pentru-că de o parte este lucru de prisos, ca statul să se îngrijosă de a da ocaziune tuturor cetățenilor ca să potă înveta limba maghiară, pentru-că dintre cetățenii ne-

renumiți, urmîndu astfel. Renumitul episcopu și fostulu ministru de culte, Horvath Mihály, tocmai o asemenea greșelă făcuse față cu fostulu prefectu Vasile Nopcea, precum făcu d-lu Barițiu între altele și față cu funcționarii camerali din munții apuseni, dela anul 1847.

Istoriculu Horvath Mihály, făcutu atentu la greșela sa, la momentu și-a retras aserțiunea, și-a îndreptat'o; er d-lu Barițiu s'a supăratu focu și a disu, că d-sa nu retrage nimicu, susține totu ce a disu.

Intre astfel de împrejurări nu-mi rămâne altceva de făcutu, decât să dovedesc din nou, ad oculos: ce mare greșelă face istoriculu, când lucră fără date sigure.

Tot cronicarii maghiari și nemți vorbindu despre Varga Catalina, aduc faptele ei în legătură cu șoala lui Horia și cu răscolu anului 1848, Friedenfels în part. I-a la pag. 411 sub titlul „Varga Catalina“, mai întai descrie răscolu lui Horia și în legătură cu aceea, vorbesce despre Varga Catalina numindu-o: „Tribunulu poporului;“ er la pag. 194 spune hotărîtu că, scopulu ei criminalu a fostu:

maghiari aceia, cari vré să trăsca după șoala lor, au în școlile medii, în societate și în viața de tôte zile așa bogate ocaziuni de a înveta limba maghiară, încatu în privința acăsta este cu totul de prisos să se mai îngrijosă și statulu. Față cu aceia însă, cari rămân numai la plugu, nicî șoala poporală și nicî Kișdedovurile nu sunt de ajunsu, pentru a-i pute face să învețe unguresce.

Acum, după-ce nu toți cetățenii statului sunt în stare de a pute înveta limba maghiară, nu rămâne alta, decât că statulu trebuie să se scobore după cetățenii și astfel să-și întocmosă administrațiunea și justiția sa, încatu fiă-care să-și potă căuta dreptatea în limba lui. Ceea ce dice vorbitorul nu este alta, decât ideia fundamentală a legii de naționalitate dela 1868, și apoi legea trebuie să fiă lege, și celui ce aduce legea, nu i este iertatu a dice, că acăsta lege nu trebuie băgată în sémă. (Neliniste în stînga estrema. Strigări: Cine dice acăsta? Ai înțelesu rău legea. Greșala a fostu, că s'a adus acăsta lege!)

Ne 'ndoiosu lucru este, că proiectulu acesta de lege e făcutu în favorulu aspirațiunilor de maghiarizare, (Strigări în stînga estrema: Cređi, că acăsta este unu lucru de rușine în Ungaria? Suntemu dator a face acăsta!), statulu cu mijlocele, ce le are la îndemână, vré să încerce a duce în deplinire maghiarizarea generală. (Strigări în stînga estrema: Fôrte potrivit! Suntemu dora în statu maghiaru). Vorbitorul nu crede a fi lucru cu sfat, ca statulu și legislațiunea să păscesă pe calea acăsta, ca adică în privința acăsta să facă unu pasu și mai departe pe urma legii dela 1879. Cine ar pute să ia în nume de rău națiunii unguresce, decă ea vré să se estindă și să se întărească? Acăsta este o tendință firăscă și pentru ori care altă naționalitate. Națiunea maghiară pote dice cu curagiu înaintea lumii întregi, că atunci, când vré să întărească și să estindă aici elementulu maghiaru, nu face alta, decâtu își implinesce o datoriță către patriă și către stat, deorece prin acăsta nu face alta, decâtu că vré să întărească acel elementu, care a întemeiat acăsta țera, a susținut'o timp de o miie de ani și este chiamatu, ca și mai departe să o susțină și să-i imprime caracterulu maghiaru. Ei, der în acăsta țera se află și alte naționalități, cari încă voescu să trăsca, și cari vré să înainteze spre ținta omeniei cu limba, cu caracterulu și cu cultura lor. În tendința de maghiarizare generală și mai alesu în împrejurarea, că însuși statulu ia asupra-și sarcina de a duce în deplinire aceste tendințe, naționalitățile aces-

răscolu, „Aufuhr.“ Baronulu Friedenfels, ca aristocrat, numai bine nu putea să vorbească despre Varga Catalina și despre poporu.

D-lu Iakab Elek, care, atatu ca Arhivar la arhivulu statului, unde-i stau la dispoziție chiar actele rezervate și secrete, cătu și ca persónă cu influință și cu cele mai estinse conexiuni, dovedesce, că Varga Catalina, nu numai a vrut să ștergă iobăgia, der că ea în faptă a și proclamat ștergerea ei încă în 9 Martie 1845 poporulu adunatu înaintea bisericii din Abrudusat.

„Aceluia care va cuteza să mai facă „o singură și de robotă, dize ea—voiu lăsa, ca să i-se frângă mânil și picio-rele. — Pădurile sunt proprietatea comunelor, er nu a coronei.“ Și că „Salvus conductus“ ce i venise dela Maies tate, ca să potă merge unde va voi, nu-mai să se depărteze din munții apuseni, l'a întrebunțatu astfel, că călătorind din satu în sat, încungiurată de o droiă de țărani, declarand și dreptulu de crășmărit, de unu drept alu poporului etc. a făcutu cele mai periculoșe agitațiuni.

A opritu încassarea contribuțiunii pe sémă statului, a alungatu pe func-

tea se vîd în modu directu amenințate în existența lor. (Mișcare).

În 1879 amu introdus limba maghiară în tôte școlile populare. Acolo, unde între locuitorii esista deja aplicarea spre maghiarizare, s'au maghiarizat ei și fără a mai aștepta să se aducă acăsta lege; acolo însă, unde numai după aducerea acestei legi s'a pornit încercarea de maghiarizare, acăsta a rămasu cu totul fără rezultat. Copii au învătatu ici colo cătu unu cuvintu ungurescu, au învătatu să ăgăvăvescă cătu unu micu versu ungurescu, der îndată ce au eșit din școlă, grijile vieții i-au făcutu să-și uite totu ce-au învătatu din limba ungurescă. Ce rezultate așteptați acum dela acestu proiect de lege, care voesce să ajungă la același scopu, der cu mijloce multu mai ținute? Plătesce se ore în schimbulu acestor rezultate a ția su-părarea, ce fără indoală o voru produce asupra naționalităților măsurile luate în acestu proiect? Politica acăsta nu o pote considera ca o politică corectă și de aceea declară, că nu pote să primescă proiectulu de lege.

SCIRILE PILEI.

Studentii romani la Berlin. În Berlin s'a înființatu o societate sub numele „Tinerimea română studiosă“, care deja numără aprôpe 20 de membri și alu cărei președinte este d-lu doctoru în medicină G. Marinescu. Sâmbăta, la 10 Ianuarie n. s'a ținutu ședința, în care d-lu Marinescu a vorbitu despre tratamentul lui Koch la bole tuberculose. În ședința viitoare, d-lu Căpitanovic, doctorand în medicină, va vorbi despre Eminescu și Vlăhuța. — Societatea își propune a urmări instrucțiunea intelectuală a membrilor și anume prin ținerea de conferințe, din partea membrilor, ce voru fi urmate de discuțiuni; prin lectura autorilor naționali; prin conversațiunea germană în unele seri, avîndu unu interesu practic pentru membrii societății; și prin darea de informațiuni privitoare la viața și la studiul din Berlinu studenților romani, ce voru cere concursulu societății.

Recensământul populațiunii în Mediaș a datu următorulu rezultat: Numărulu locuitorilor face 7118. Sporire 629. După naționalitate: Sași 3488 (în 1881 au fostu 3570); Romani 2273 (în 1881, 2180); Unguri 979 (739). Romani deci s'au sporit cu 93, Ungurii cu 240, pe când Sașii au scățutu cu 82.

Memorandulu studenților universitari în cestiunea Românilor din Transilvania, dice „Românulu“, e deja tipă-

ționar și pe haiduci și se făceau cele mai mari pregătiri pentru o revoltă.

S'a ordonat miliția în contra renitenților, der precum ne spune consilierulu de curte Friedenfels, la propunerea comandantului s'a revocat ordinulu, fiind-că se temeau de o înfrângere a armelor împărătesce.

După legile din anul 1847 pedepsa pentru o asemenea crimă era: môrtea pe rotă seu în țepă. Chiar umanulu codice austriacu în § 75. dispune: „Ausser dem Falle des Standrechtes, sollen die „Aufwieglor und Rädelsführer, zu schwerer Kerkerstrafe von zehn, bis zwanzig Jahren, und bei sehr hohem Grade der „Bosheit und Gefährlichkeit des Anschlages, auf lebenslang verurtheilt werden.“

Acăsta pedepsă a cerut'o însuși Șaguna pentru Varga Catalina, adică robia pe tôte viața, precum am vîdutu din raportulu dînsului, trimis guvernatorulu conte Teleky, în 20 Ianuarie 1847. În acestu raportu se spune hotărîtu, că Varga Catalina a vrut să facă revoluția în țera întregă.

Mai lămurit decât toți o spune Directorulu fiscalu — procuror — în

rită în patru limbi: română, germană, franceză și italiană. Memorandul e în formă de broșură, la care e anexată o hartă a tuturor provinciilor unde locuiesc Românii.

A. S. R. Principele Ferdinandu, moștenitorul presumpțiv al României s'a bolnăvit de pojar. „Monitorul oficial publică următorul buletin: „București, 10 Ianuarie 1891. A. S. R. Principele Ferdinandu, de ieri este atinsu de pojar. Caracterul bolii este blând și cursul ei normal. Starea generală satisfăcătoare. — Doctoru Theodori.

Unu banchetu monstru. Cetimă în diarele din România, că în sera de 24 Ianuarie când se va serba aniversarea unirei principatelor, — în București se va da unu banchetu monstru, la care va lua parte multă lume din societatea înaltă.

Parastasu. Cu ocaziunea serbării sântului „Ioană Botezătorulu”, în biserica ort. rom. din Marcovețu (diecesa Caransebeșului) s'a ținut parastasu pentru fostulu Episcopu Ioană Popasu, și pentru neuitații Antoniu și Mihail Mocsoni și Vasile Alesandri. Totu în ziua „Botezului Domnului” s'a ținut parastasu și în comunele Coșava și Curte pentru răposatul în Domnul zelosulu fiu al națiunii și bisericei noastre Antoniu Mocsoni de Foeni.

Primatele Ungariei Ioană Simor, despre care scimă, că a răposat în Strigoniu la 23 n. c., s'a născut în Alba-Regală la 1813. În 1852 fu numit consilier de secțiune în ministerulu de culte și instrucțiune publică, și curându după aceea fu numit canonic și abate în Szeplak. În 1865 a fost numit metropolitan, primat al Ungariei, er în 1873 fu investit cu titlulu și insigniile de cardinal. Din incidentulu morții lui, atâtu dieta, câtu și casa magnaților și-au întrerupt ședințele, hotărându a se trimite din partea amândurora câte-o deputațiune la înmormentare, cari în numele dietei și a casei magnaților se depună câte-o cunună pe sicriul răposatulu. Toți banii ce i-a avut, i-a testat Papei; er celelalte bunuri le-a testat parte rudenilor, parte pentru săraci și pentru diferite scopuri filantropice.

Agata Bărsescu. Se scrie din Hamburg, că distinsa tragediană D-ra Agata Bărsescu cu ocazia serbării centenarului lui Grillparzer a jucat ca Hero în „Des Meeres und der Liebe Wellen”, cu unu succesu strălucit. Artistă a fostu rechemată de publicu de 21 de ori.

Correspondența „Gaz. Trans.”

Valea Jiului, Ianuarie 1891.

Onorată Redacțiune! Cu anul Domnului 1891 am intrat în ajunulu unei mari schimbări în părțile noastre. Valea Jiului, care până acum era părăsită și necunoscută, așa dîcîndu, de lumea din afară, devine din anul prezentu începîndu, unul dintre focurile cele mai frecvente de cătră străini. Fiind înzestrată dela natură cu cel mai escelentu cărbune de piatră, lemne de fag și brad, precum și cu piatră de vară și de clădită de totu soiulu, nu a putut să nu atragă atențiunea diverselor societăți de exploatațiune, cu deosebire acum, când materialulu de focăritu prin țările străine: Germania, Anglia, Belgia etc. a început a se impuțina.

În anul acesta se începe exploatarea de cărbuni de piatră și în Valea Jiului. Calea ferată dela Petroșeni până la Lupeni este pusă în lucrare și încă în decursulu anului prezentu are să fiă dată circulațiunei. Comuna Lupeni, care până acum ocupa unu modestu loc în șirulu celorlalte sate de pe Valea Jiului, are să devină o colonie montană importantă, er pe lângă ea și celelalte, aprupe tôte, voru fi alterate mai multu său mai puțin în starea lor de până acum, după ce în fiă-care se află fîdine pentru a căroru lucrare voru fi aduși străini.

Până în timpul de față poporul nostru era singuru domn peste acestu romanticu ținut. Elu trăia liniștitu ca popor de munte, conservându-și datinele și obiceiurile străvechi. Traiulu de tôte zilele și-lu căștiga din oierit și din pășunatul vitelor. Nefavorisat de împregiurări și fiindu împărăsiat pe tôte cōstele munților de pe lângă Valea Jiului, lumina și civilizațiunea puțină a putut străbate la densulu. Acestu defectu însă ilu suplinea în cătră mintea sa ageră dela natură și istețiunea sa caracteristică. Puțin pondu a pus până acuma pe aședemintele noastre culturale, pe școlă și biserică, la ceea ce a contribuit în mare parte și lipsa de conducători desinteresati și indiferentismulu aceluora față de cauza sântă, ce o reprezentau. Stăndu lucrurile astfel, de sine se înțelege, că Jianulu nostru numai forte încetu a putut progresa în ale culturi.

Și plaga lui Dumneșu, chiar aci suntemu condamnat de sorte ca să fim inundați de-odată de-o mulțime de străini veniți de prin Germania, Bohemia, Carinthia etc. și să fim conturbați în dezvoltarea noastră domolă și pacnică. Ce se va întempla ore cu bietulu nostru popor? Superioru în cultură nu este față de străini, ca să-i potă atrage pe

aceia cătră sine. Școli și biserici nu are corăspundătoare, ca să se potă pune barmul de aci înainte pe altă tréptă, cel puțin egală cu a străinilor. Preoți și învățători, amesuratu acestor cerințe locale, are puțin. Cum va mai pută esista în viitoru? Străinii voru aduce cu sine o mulțime de datini rele și străine poporulu nostru și elu va trebui să se le adopteze, său, decă voiesce să și-l păstreze pe ale sale, atunci va fi necesitată să se sue pe cele mai țepise cōste ale munților, ori să se refugieze în Țera românească, ca să nu vină în contactu cu ei. Acesta altmintea și așa trebuie să-o facă, căci fiindu datat la aer liber și curat nu-i place să între la lucru în mină, prin cavernele cele întucōse din foalele pământului și astfelu va trebui să cedeze locul aceluora, căroră le este plăcută o astfelu de ocupațiune.

Intrădevăr, ori ce om cu simț-minte curate și iubitor de neamulu său, decă ougetă asupra situațiunei, ce ni-se croesce pe Jiu, trebuie să se umple de îngrijire față de viitorulu poporulu nostru din aceste părți! Decă voru veni străini și voru cere să li-se facă școlă, atunci de siguru că statulu, care și din pietri voiesce să facă Maghiari, le va face școlă ungurească, la care apoi voru fi siliți și Românii noștri a participa, decă nu se voru îngrijii încă până potă de școlă corăspundătoare și de învățători buni.

În față unor asemenea împregiurări, pentru noi nu prea măgulitoare, osingură speranță ne mai suride totuși după a mea părere. Acosta este „punerea pe lucru până când încă putemă”. Lumina ne arde la degete, să lăsamu la o parte indiferentismulu depână acum. Preoți cu crucea în frunte și învățători, lumina poporulu, să ne împlinim cu conșcietositate chiă-marea noastră sântă. Să deșteptăm poporul nostru în școlă și în biserică asupra situațiunei, ce ni-se croesce, și să-lu îndemnamu la repararea neglijenței de până acum. Să ridicăm școlă barmul deocamdată corăspundătoare, în care să dăm cel puținu tinerimei o astfelu de creștere și educațiune, care să-o potă feri de miasmele infectătoare aduse de venetici și să-o facă aptă de a trăi și cu ei, decă sorta a dispus astfelu, fără însă a-și pierde cătră de puțin din caracterulu său naționalu românesc. Să nu ne lăsam a fi conduși de interese personale, ci să deșteptăm poporul, ca să nu lăcomescă la banii, ce i-se oferu pentru expropriare, ci mai bine să și păstreze locurile moștenite dela moștrămoși, său decă și face acosta, numai atunci să între în atar pactări, când i suride speranță, că va căștiga un capitalu frumosu, fără însă a fi espus ne-

cesități de a-și părăsi domiciliulu și a-și căuta refugiu în alte părți. Decă acosta nu o vom face, mare responsabilitate va căde cândva asupra noastră.

Simeonă Jehană,
teol. abs. și învățătoru.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”

(Serviciulu biroului de corresp. din Pesta.)

Viena, 26 Ianuarie. Disolvarea parlamentului (Reichsrath) austriac dispusă prin patentă împărătescă, a produsu pretutindenī cea mai mare surprindere. Acestu hotărere a fostu luată în consiliulu de miniștri ținut Joia trecută. Nouele alegeri se voru face în luna lui Martie. — Ministrulu-președinte românū generalulu Manu a fostu primitu în audiență de Maiestatea Sa; apoi și-a schimbatu visitele cu Kalnoky și Szogyenyi.

Bruxella, 26 Ianuarie. Se semnalază în provincia marii pustiiri cauzate prin inundări. Mai multe suburbii ale orașului Bruxella au fostu inundate. Apa cresce mereu.

Roma, 26 Ianuarie. Circulă sciirea, că pe țermulu mării între Genua și Spezia s'au întemplat o erupțiune vulcanică.

Messina, 26 Ianuarie. Unspredece case de țeranī au fostu dărimate în Florista prin căderea lavinelor de zăpadă; suntu 7 morți și mai mulți răniți.

DIVERSE.

Huidirea Evreilor din Rusia. Se scoie, că în Rusia, unde proporția Evreilor în raportu cu populațiunea rurală este de unu percentu și jumătate la sută, s'au creat nise legi excepționale, alu căroră scopu finalu este alungarea Evreilor din comunele rurale. Mai tôte jurnalele rusescoi apără promulgarea legilor excepționale contra ovreilor cu următoarele argumente: Este vorba d'a alege între populațiunea rurală de 65 milioane de suflete și cele 2 milioane de Evrei. Rusia țera puțin industrială, neputându întreține 2 milioane de comercianți în detrimentulu țaranilor, este fatalu constrinsă d'a arunca peste hotare unu mare număr de Evrei. Guvernulu rusescu, avēndu sub ochi situațiunea Galiției, a României și a Ungariei, unde țaranii sunt cu desăvērșire ruinați prin exploatarea unu mare număr de ovrei, este hotărîtă a-și apăra populațiunea rurală contra unu astfelu de desastru.

Proprietarū:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorū responsabilu interimalu:
Gregoriu Maiorū.

acusațiunea dînsului din anul 1848, în care o descrie pe Varga Catalina ca pe cea mai periculōsă „agitătoare”, care a vrut să pună țera în flacări. Astfelu ne spune și „biografia” lui Șaguna. Unu asemenea memoriu anonim în limba latină, se află între hârtiile rezervate ale familiei contelui Teleky, în biblioteca Telekiană din Tergulu Murășului.

Toți omenii serioși, se întrebau cu mirare: Cine este acea femeie și ce vrea? Unii dîceau că: „Camarilla” a pus-o la cale, întocmai ca și pe Horia. Alții dîceau, că a fostu instrumentulu partidului liberalu din dietă.

Eu însă ored, că nici una, nici alta; precum Horia nu va fi avută legături cu „Camarilla” ci multu mai probabilu cu așa numiții „francmasoni” („Freimaurer”), cari tocmai pe acelu timp și avēu logea lor aci în Sibiu în casele d-lui Generalu Koczy, totu astfelu va fi fostu cineva, care a pus și pe Varga Catalina la cale, alu căruia nume va rămănea pōte în eternu secretu.

Opoziția n'a putut să fiă, pentru că acei bărbați cu sufletu nobilū, au luptat ce e dreptu, ca lei pentru ușurarea țeranului: pentru răscumpărare treptată;

er Varga Catalina în același timp ținea cuvântări, pentru ștergerea iobăgiei, pur și simplu fără nici o răscumpărare. Dēnsa ațita și îndemna poporul la rēscōlă.

Acei bărbați din opoziția nu puteau să fiă pentru că dānșii de și liberali, der în prima linie erau nobili maghiari; er agitațiunea Varga Catalinei era îndreptată în contra nobilimei maghiare.

Unu avocatū, apărătorū alu Catalinei Varga, în față tribunalului, ar fi putut să dîcă, ca s'o scape de mōrte, său de robia pe viață, că dēnsa n'a fost altceva, decātu unu simplu avocatū, care în 6 ani a adunatū dela comune 600 fl., der istoriculu, care e dator să publice, mulțimea de documente și corăspondențe de forte mare însemnătate, nu pōte vorbi astfelu.

Nu credū, că scopulu d-lui Barițiu ar fi fostu a eternisa numele unu avocatū, mănecătorū; în acelu casu eu i-ași fi putut recomanda, din praca mea judecătōrescă, avocatū românū, multu mai minunatū, care în 6 ani a belitū de pe comune, nu 600, ci decū de mii de florini fără ca să fi călătoritū, precum

facu Varga Catalina, la Viena, la Impăratulu.

Este doveditū prin sentință, că Varga Catalina n'a fostu unu avocatū lacomū; și că nu acea lăcomie, nici acelu neînsemnatū căștigū, a putut o îndemna, ca să și închine viața pentru cauza poporulu.

Și viața și-a închinat-o, pentru că decă nu intervenea anul 1848 ea ar fi fostu zdrobită pe rōtă.

Der ce mai umblăm după dovedī, le-a recunoscutū tōte aceste d-lū Barițiu însuși în „Transilvania” Nr. 22 ex 1877 unde se dîce:

„Varga Catalina sub „proteștiu”, că vrea să apere procesele comunelor, față cu domni pământesci, lua prin comune informațiuni și se depărta etc:

Tōte încercările Begimului de a pune mâna pe ea, au fostu deșerte, pentru că acuma acea femeie, ajunsese a fi tribunulu poporulu. În tōte duminicile ținea adunări poporari, pe cari le anunța mai înainte. La ea se aduna poporul cu mile.

La aceste ocaziuni, ea nu numai cerea dela comune informațiuni, ci le ținea cuvântări, spunea, cum dîcea poporul: dulcu cuvinte de libertate, le dîcea, că

Dumneșu a creatū pe omū liberū, și că numai tiranii la supusū s. a. t.”

Aceste le-am reprodusū eu, împreună cu d-lū Barițiu; er d-sa, în „Gazeta Tr.” Nr. 14 ex 1877 dîce: „Mare meritū își cășcigă d-lū Șuluțiu, prin acosta colecțiune.”

La pag. 749 Volumu II. d-nulu Barițiu însuși recunōsce, că Varga Catalina a vrut să ștergă iobăgia din munții apuseni. „Atata, totu er nici decātu iobăgia din tōtă Transilvania”, dîce d-sa.

Totu astfelu a începutū și Horia; mai înteu cu procesulu din munții apuseni, apoi cu lancea. Procesulu curgea în munții apuseni; er rēscōla n'a izbucnitū acolo, ci în Zarandū.

Una nu înțelegū: Cum s'ar fi pututū întempla, că munții apuseni să scape de sclăvia, er țera întregă, care ferbea și colcăia de ură, în contra nobilimei maghiare, să rămăne și mai departe în robia? Căci dōră nu va fi vrutū Varga Catalina să rumpă munții apuseni de cătră Ardealū și să i proclame republică?

(Va urma.) Iosif Sterca-Șuluțiu.

Cursul pieței Brașov
din 23 Ianuarie a. e. 1891

Monede românești Comp.	9.02	9.07
Argint românesc	8.97	9.02
Argint olandez	9.08	9.07
Lire turcesc	10.80	11.35
Imperial	9.28	9.33
Galbeni	5.31	5.31
Scris. fonc. 5% la 100	101.—	—
„ 5% la 50	99.50	—
„ 10% la 100	180.—	181.—
„ 10% la 50	56.—	56.40

Cursul la bursa de Viena
din 24 Ianuarie st. n. 1891.

Renta de aur 4%	104.15
Renta de hârtie 5%	100.70
Imprumutul căilor ferate ungare - aur	114.20
„ - argint	97.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de	

ostă ungare (1-ma emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	111.—
Bonuri rurale ungare	90.20
Bonuri croato-slavone	109.25
„ - răspăbirea pentru dijma de vină unguresc	—
Imprumutul cu premiul unghuresc	136.50
Losurile pentru regularea Tisei și Sâgheului	124.75
Renta de hârtie austriacă	91.30
Renta de argint austriacă	91.35
Renta de aur austriacă	108.55
Losuri din 1860	102.45
Acțiunile băncii austro-ungare	998.—
Acțiunile băncii de credit ungar	341.75
Acțiunile băncii de credit austr.	307.25
Galbeni împărătesc	5.39
Napoleon-d'ori	9.07
Mărci 100 Imp. germane	56.20
„ - ondra 10 Livres e. erlinge	114.30

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

ABONAMENTE
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe unu anu	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe unu anu	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anu	.2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anu	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se facu mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voru abona din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octombrie 1890.

Budapesta—Predealu				Predealu—Budapesta				B.-Pesta-Aradu—Teluș				Teluș-Aradu—B.-Pesta				Copsa-mică—Sibiu			
Trenu accele-ratū.	Trenu accele-ratū.	Tren de pers-ōne	Tren de pers-ōne	Trenu accele-ratū.	Trenu de pers.	Trenu accele-ratū.	Tren de pers-ōne	Trenu accele-ratū.	Trenu de pers.	Trenu de pers.	Trenu accele-ratū.	Trenu de pers.	Trenu de pers.	Trenu accele-ratū.	Trenu de pers.	Trenu de pers.	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. om.
Viena	8.25	8.—	10.50	Bucuresci	7.55	—	4.45	Viena	8.—	10.50	3.25	Teluș	12.59	4.51	Copsa-mică	4.05	10.47	7.13	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	Predealu	1.08	4.10	9.12	Budapesta	2.—	8.15	9.40	Alba-Iulia	1.39	5.27	Șeica mare	4.35	11.17	7.47	
Szolnok	11.29	4.05	11.07	Timișu	1.37	4.50	9.41	Szolnok	4.20	11.18	1.02	Vințulu de josu	1.56	5.44	Lόμεșu	5.16	11.58	8.20	
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	Brașovă	2.13	5.50	10.17	Aradu	8.10	3.50	5.27	Șibotu	2.23	6.06	Ocna	5.47	12.29	8.59	
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	Feldiōra	2.43	4.—	10.32	Glogovațu	2.20	4.10	5.50	Orăștia	2.49	6.28	Sibiu-Copsa-mică				
Mezō-Telegd	2.32	7.11	3.09	Apața	3.12	4.44	11.04	Gyorok	2.34	4.22	6.02	Simeria (Piski)	3.37	7.10	Sibiu	7.35	4.34	9.50	
Rév	3.02	7.41	3.48	Angustinu	3.32	5.20	11.30	Paulișu	3.05	4.46	6.23	Branicica	3.53	7.26	Ocna	8.02	4.58	10.14	
Bratca	3.33	8.16	4.31	Homorodū	4.20	6.35	12.27	Radna-Lipova	3.23	4.58	6.34	Ilia	4.18	7.48	Lόμεșu	8.30	5.25	10.40	
Bucia	—	—	4.54	Hașfalēu	5.25	8.12	—	Conop	—	5.16	6.52	Gurasada	4.43	8.10	Șeica mare	9.05	5.55	11.10	
Ciucia	4.26	9.05	5.40	Sighișōra	5.45	8.47	—	Bērzava	—	5.38	7.17	Zamū	4.53	8.21	Copsa-mică	9.34	6.20	11.35	
Huiedin	4.58	9.35	6.22	Elisabetopole	6.12	9.29	—	Soborșintu	—	6.15	8.20	Soborșintu	5.56	9.17	Cucerdea-Oșorheiu				
Stana	—	—	6.38	Mediasu	6.33	10.10	—	Bērzava	—	6.58	8.49	Bērzava	6.46	9.54	Reghinulū sāsescū				
Aghiriș	—	—	6.59	Copsa mică	6.48	10.32	—	Conopu	—	7.22	9.16	Conopu	7.02	10.09	Reghinulū sāsescū-Oșorheiu-Cucerdea				
Ghirbēu	—	—	7.11	Micāsasa	6.48	10.42	11.47	Radna-Lipova	—	7.38	9.32	Radna-Lipova	7.36	10.38	Cucerdea	2.55	8.20	2.56	
Nădășel	5.49	—	7.24	Blașiu	7.22	11.01	12.04	Paulișu	—	7.54	9.51	Gyorok	6.06	7.50	Cheta	3.25	8.50	3.29	
Clușu	6.02	10.35	7.39	Crăciunelū	7.22	11.37	12.32	Gyorok	—	8.14	10.18	Glogovațu	6.53	8.26	Ludoșu	3.46	9.11	4.06	
Apahida	6.12	11.02	7.54	Teiușu	7.51	12.23	1.06	Aradu	—	8.43	10.44	Aradu	7.06	8.38	M.-Bogata	3.56	9.20	4.15	
Ghirriș	6.27	11.23	8.11	Aidu	7.58	1.23	1.30	Szolnok	—	9.12	11.14	Szolnok	7.45	9.05	Iernutū	4.33	9.57	4.54	
Cucerdea	7.31	12.42	9.18	Vințulu de susu	8.15	1.50	1.54	Budapesta	—	9.56	12.05	Budapesta	7.45	9.05	Sănpaulū	4.48	10.12	5.10	
Uiōra	7.55	1.18	9.49	Uiōra	8.15	2.20	2.16	Viena	—	10.17	12.26	Viena	7.20	1.40	Mirașteu	5.11	10.35	5.34	
Vințulu de susu	—	1.25	9.56	Cucerdea	8.45	2.28	2.23	Simeria (Piski)	—	10.44	12.58	Simeria (Piski)	7.20	1.40	Oșorheiu	5.30	10.54	5.35	
Aidu	8.21	1.55	10.22	Ghirrișu	9.16	3.33	3.15	Petroșeni	—	—	—	Petroșeni	6.24	8.03	Reghinulū-sās.	5.60	4.58	—	
Teiușu	8.37	2.14	10.39	Apahida	—	5.—	4.32	Simeria (Piski)	—	—	—	Simeria (Piski)	6.24	8.03	Reghinulū sāsescū-Oșorheiu-Cucerdea				
Crăciunelū	8.42	2.24	10.57	Clușu	10.36	5.28	4.53	Aradu	—	—	—	Aradu	6.53	8.26	Reghinulū-sās.	7.25	7.—	—	
Blașiu	9.14	3.02	11.20	Nădășelū	10.48	6.06	5.30	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Oșorheiu	7.24	5.54	10.20	
Micāsasa	—	3.33	12.04	Ghirbāu	—	6.26	5.48	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Mirașteu	7.44	6.14	10.39	
Copsa mică	9.49	3.48	12.23	Aghireșu	—	6.42	—	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Sănpaulū	8.07	6.37	11.02	
Mediasu	10.07	—	12.39	Stana	—	6.58	6.11	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Iernutū	8.29	6.58	11.23	
Elisabetopole	10.30	—	1.08	B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	M.-Bogata	9.02	7.28	11.53	
Sighișōra	11.06	—	1.50	Ciucia	12.31	8.27	7.12	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Ludoșu	9.35	7.41	12.06	
Hașfalēu	11.22	—	2.06	Bucia	—	8.49	10.56	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Cheta	9.51	7.57	12.22	
Homorodū	12.37	—	3.20	Bratca	—	9.08	11.13	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Cucerdea	10.23	8.25	12.50	
Angustinu	—	—	3.56	Rév	1.10	9.28	7.51	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Simeria (Piski)-Unied.				
Apața	1.26	—	4.19	Mezō-Telegd	1.36	10.04	8.17	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Simeria (Piski)	—	—	4.—	
Feldiōra	1.47	—	4.44	Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Cerna	—	—	4.21	
Brașovă	2.23	—	5.20	P. Ladány	2.08	11.06	8.47	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Uniedōra	—	—	4.50	
Timișu	3.15	—	6.14	Szolnok	3.31	1.19	10.09	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Unied.-Simeria (Piski).				
Predealu	3.47	—	6.45	Budapesta	5.11	3.31	11.51	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Uniedōra	—	—	9.25	
Bucuresci	9.30	—	11.36	Viena	7.15	6.35	1.55	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Cerna	—	—	9.51	
					8.40	6.50	2.25	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38	Simeria	—	—	10.1	
					1.40	3.—	7.20	Aradu	—	—	—	Aradu	7.06	8.38					

Nota: Numerii încaudrați cu linii grōse însemnăză orele de nōpe.